

Izglītības un zinātnes
ministrija

AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS FINANSĒJUMS 2020. GADĀ

2021

Pārskatā par augstākās izglītības finansējumu 2020. gadā publicēti dati par augstākās izglītības iestāžu ieņēmumu un izdevumu apmēru, struktūru, snieguma finansējumu un dažādu rādītāju dinamiku un izmaiņām, kā arī dati par studiju maksu un budžeta vietu sadalījumu augstākās izglītības iestādēs.

Augstskolas vai koledžas iepriekšējā gada valsts budžeta līdzekļu sadalījuma un izlietojuma, pašu ieņēmumu un to izlietojuma dati katru gadu tiek iegūti saskaņā ar Ministru kabineta 2006. gada 2. maija noteikumiem Nr. 348 "Kārtība, kādā augstskola un koledža iesniedz Izglītības un zinātnes ministrijā informāciju par savu darbību".

2021. gadā apkopoti un šajā pārskatā publicēti dati par valsts augstskolām, valsts augstskolu aģentūrām un valsts koledžām, citu juridisko un fizisko personu dibinātām augstskolām (ieskaitot ārvalstu augstākās izglītības filiāles) un citu juridisko un fizisko personu dibinātām koledžām apkopotā veidā. Dati par Latvijas Nacionālo aizsardzības akadēmiju (LNAA) šajā pārskatā netiek iekļauti.

Pārskatā lietotie augstskolu un koledžu saīsinājumi:

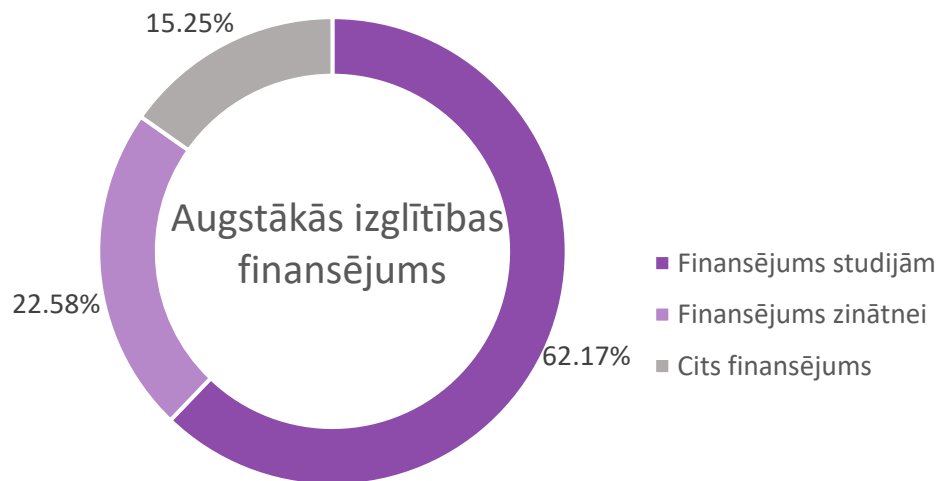
Valsts augstskolas un to aģentūras (koledžas)		
1.	Latvijas Universitāte	LU
1.1.	Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža	LU PSK
1.2.	Latvijas Universitātes Rīgas Medicīnas koledža	LU RMK
1.3.	Latvijas Universitātes Rīgas 1. medicīnas koledža	LU R1MK
2.	Rīgas Tehniskā universitāte	RTU
2.1.	Rīgas Tehniskās universitātes Olaines Tehnoloģiju koledža	RTU OTK
3.	Latvijas Lauksaimniecības universitāte	LLU
4.	Daugavpils Universitāte	DU
4.1.	Daugavpils Universitātes Daugavpils medicīnas koledža	DU DMK
5.	Rīgas Stradiņa universitāte	RSU
5.1.	Rīgas Stradiņa universitātes Sarkanā Krusta medicīnas koledža	RSU SKMK
6.	Liepājas Universitāte	LiepU
7.	Latvijas Kultūras akadēmija	LKA
7.1.	Latvijas Kultūras akadēmijas Latvijas Kultūras koledža	LKA LKK

8.	Latvijas Mākslas akadēmija	LMA
9.	J. Vītola Latvijas Mūzikas akadēmija	JVLMA
10.	Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija	LSPA
11.	Latvijas Jūras akadēmija	LJA
12.	Rēzeknes Tehnoloģiju Akadēmija	RTA
13.	Ventspils Augstskola	VeA
14.	Vidzemes Augstskola	ViA
15.	Banku augstskola	BA
Valsts koledžas		
1.	Profesionālās izglītības kompetences centrs „Rīgas Tehniskā koledža”	RTK
2.	Rīgas Celtniecības koledža	RCK
3.	Liepājas Jūrniecības koledža	LJK
4.	Ugunsdrošības un civilās aizsardzības koledža	UCAK
5.	Jēkabpils Agrobiznesa koledža	JAK
6.	Sociālās integrācijas valsts aģentūras koledža	SIVAK
7.	Valsts Robežsardzes koledža	VRK
8.	Malnavas koledža	MK
9.	Valsts Policijas koledža	VPK

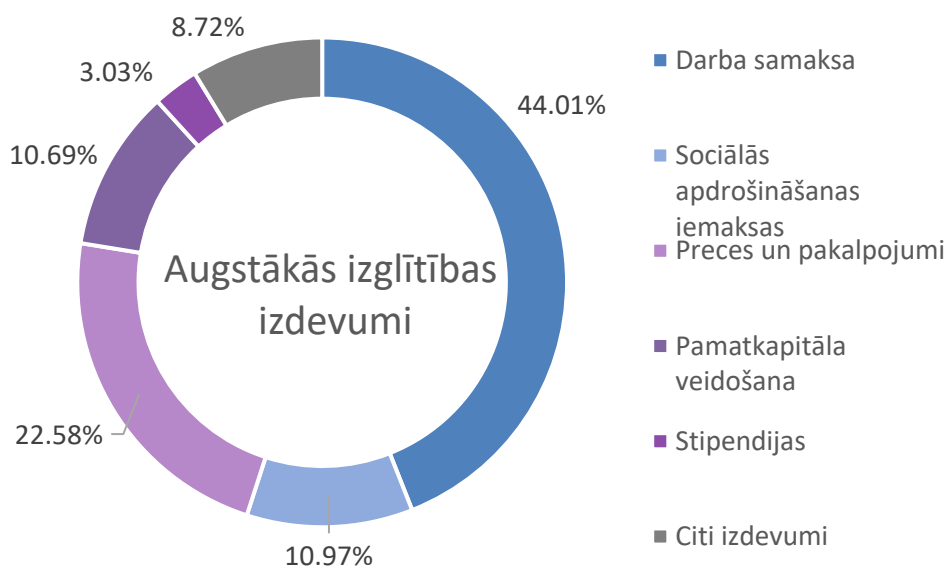
AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS FINANSĒJUMS 2020. GADĀ

Ieņēmumi augstākās izglītības iestādēs iedalīti trīs galvenajās kategorijās:

- 1) finansējums studijām (valsts budžeta dotāciju un ES struktūrfondu, studiju maksas u.c.);
- 2) finansējums zinātnei (valsts budžeta un ES struktūrfondu, starptautiskais finansējums, ieņēmumi no līgumdarbiem u.c.);
- 3) cits finansējums (ieņēmumi no kursiem, no telpu un inventāra nomas u.c.).

2020. gadā lielāko daļu no kopējā finansējuma augstākajai izglītībai veido ieņēmumi studijām. Kopējais finansējums augstākajai izglītībai 2020. gadā bija 431 milj. eiro, kas ir par 5 milj. eiro mazāk nekā 2019. gadā. 91% no augstākās izglītības finansējuma veido valsts augstskolu un koledžu finansējums, savukārt 9% privāto augstskolu un koledžu finansējums.

Izdevumi augstākās izglītības iestādēs iedalīti sešās kategorijās:

- 1) izdevumi darba samaksai;
- 2) izdevumi sociālās apdrošināšanas iemaksām;
- 3) izdevumi precēm un pakalpojumiem (komunālie pakalpojumi, inventārs, periodika u.c.);
- 4) izdevumi pamatkapitāla veidošanai;
- 5) izdevumi stipendijām un transporta izdevumu kompensācijām;
- 6) citi izdevumi (reprezentācijas materiāli, autoratlīdzības, procentu maksājumi u.c.).

Kopējie augstākās izglītības iestāžu izdevumi 2020. gadā bija 387 milj. eiro, kas ir par 2 milj. eiro mazāk nekā 2019. gadā.

2020. gadā būtisku daļu augstākās izglītības iestāžu izdevumu veido darba samaksa, kas kopā ar darba devēja sociālās apdrošināšanas iemaksām veidoja 55% izdevumu. Izdevumi darba samaksai augstākās izglītības iestādēs augstskolās izdalīti trīs kategorijās¹: darba samaksa akadēmiskajam personālam, darba samaksa administratīvajam personālam, darba samaksa vispārējam personālam.

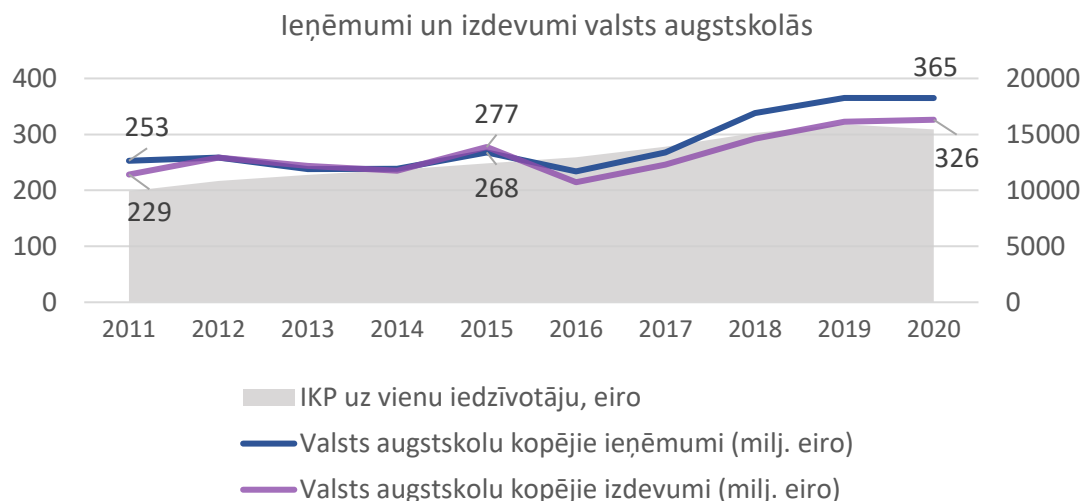
AUGSTSKOLU FINANSĒJUMS 2020. GADĀ

2020. gadā augstskolu ieņēmumi bija 396 milj. eiro, no kā 92% veido valsts augstskolu ieņēmumi, savukārt 8% citu juridisko un fizisko personu dibināto augstskolu ieņēmumi. Augstskolu izdevumi 2020. gadā bija 354 milj. eiro, no kā 92% valsts augstskolu izdevumi un 8% citu juridisko personu dibināto augstskolu ieņēmumi. Valsts augstskolu ieņēmumi 2020. gadā bija 365 milj. eiro, bet izdevumi – 326 milj. eiro.

Kopš 2016. gada ilgstoši auga gan valsts augstskolu, gan privāto augstskolu ieņēmumi, kas lielā mērā saistīts ar ekonomisko izaugsmi un iekšzemes kopprodukta pieaugumu², kā arī atspoguļo inflāciju. 2020. gadā pirmo reizi šajā desmitgadē vērojams kritums gan valsts, gan privāto augstskolu ienākumos. Privāto augstskolu ienākumi samazinājušies par 6% , bet valsts augstskolās ienākumu kritums bijis mazāks – 0.4%. Ienākumu samazinājums pamatā saistīts ar kritumu ienākumos no saimnieciskās darbības, kas nav tiešā veidā saistīta ar akadēmisko vai zinātnisko darbību (telpu īre, pasākumu organizēšana u.c.). Šāds ienākumu samazinājums vērtējams kā Covid-19 izplatības mazināšanai noteikto ierobežojumu sekas attiecībā uz pasākumu rīkošanu, klātienes studijām u.c.

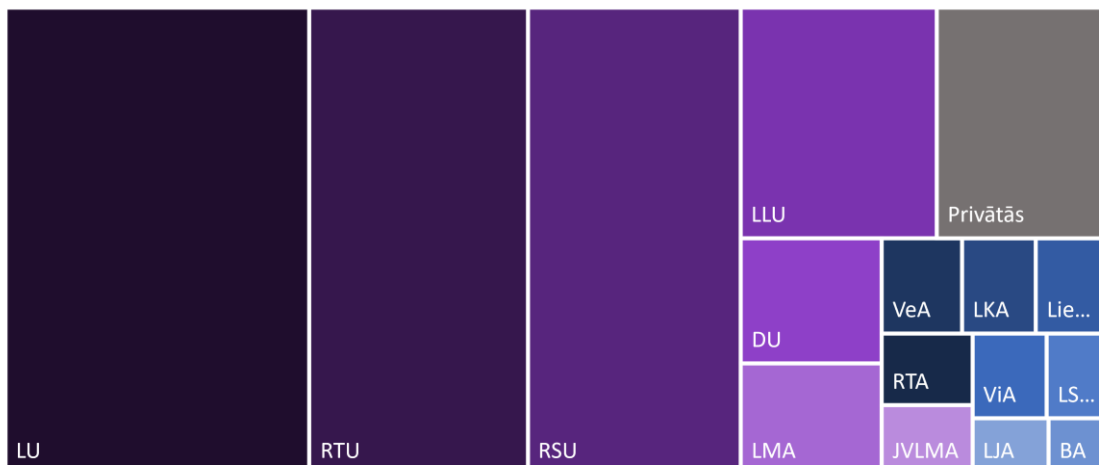
¹ Akadēmiskais personāls piedalās studējošo izglītošanā, veic zinātniskos pētījumus un mākslinieciskās jaunrades darbu. Vispārējais personāls ir mācību palīgpersonāls, tehniskais un saimnieciskais personāls, kā arī administratīvais personāls, kas šī pārskata ietvaros izdalīts atsevišķi. Augstskolas administratīvo personālu veido amatpersonas, kuru pamata darba pienākumi ir administratīvais darbs (vadīšana, tai nepieciešamās informācijas nodrošināšana).

² [Centrālās statistikas pārvaldes dati par iekšzemes kopproduktu](#)

Neskatoties uz studējošo skaita pakāpenisku samazināšanos, kopš 2014. gada ienākumi no studiju maksas pieaug gan valsts, gan privātajās augstskolās. Tas atspoguļo studiju maksas pieaugumu lielākajā daļā augstākās izglītības iestāžu, ko veicinājusi kopējā ekonomiskā izaugsme (gan iekšzemes kopproduktam uz vienu iedzīvotāju, gan iedzīvotāju pirktspējai³ pēdējā desmitgadē ir tendence pieaugt) un ārvalstu studējošo īpatsvara pieaugums, kas kopš 2016. gada pārsniedz 10% no studējošo skaita. Studiju programmām angļu valodā raksturīga augstāka studiju maksa, nekā saturiski līdzīgām programmām latviešu valodā. Studējošajiem, kuri nāk no valstīm ārpus Eiropas Savienības, var tikt piemērota atšķirīga semestru/ kursu maksa, kas tipiski ir augstāka par Latvijas un Eiropas savienības valstu piederīgajiem piemēroto semestra/kursa maksu.

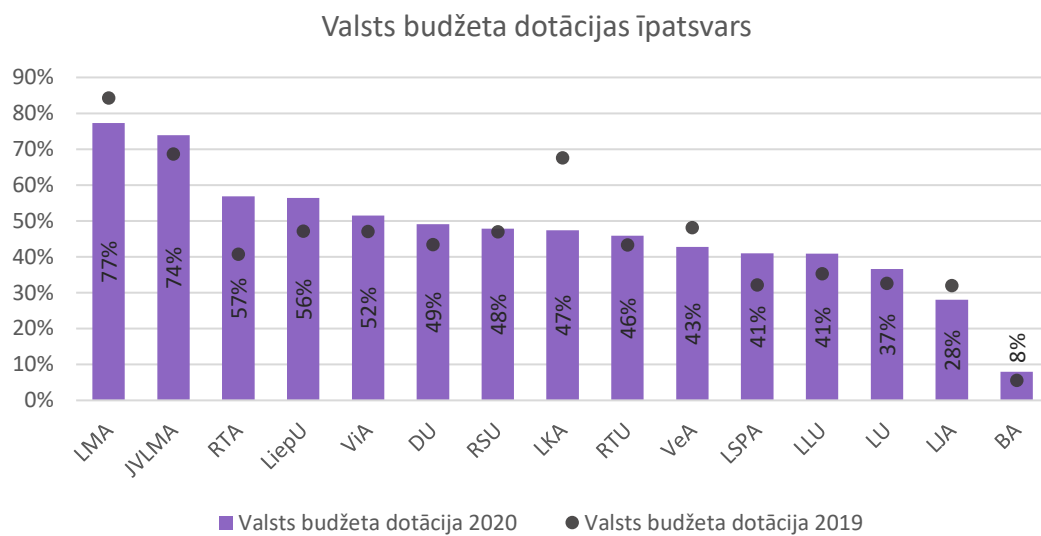
Augstskolu ienākumu proporcionālais apjoms

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī 2020. gadā starp valsts un privātajām augstskolām lielākie ienākumi un izdevumi ir LU. Trīs pēc studējošo skaita lielāko augstskolu (LU, RTU un RSU kopā studē 50% no visiem studējošajiem) finansējums veido 67% no augstskolu finansējuma, attiecīgi arī minēto augstskolu izdevumi veido 65% no augstskolu izdevumiem.

³ [Centrālās statistikas pārvaldes dati par iedzīvotāju pirktspēju](#)

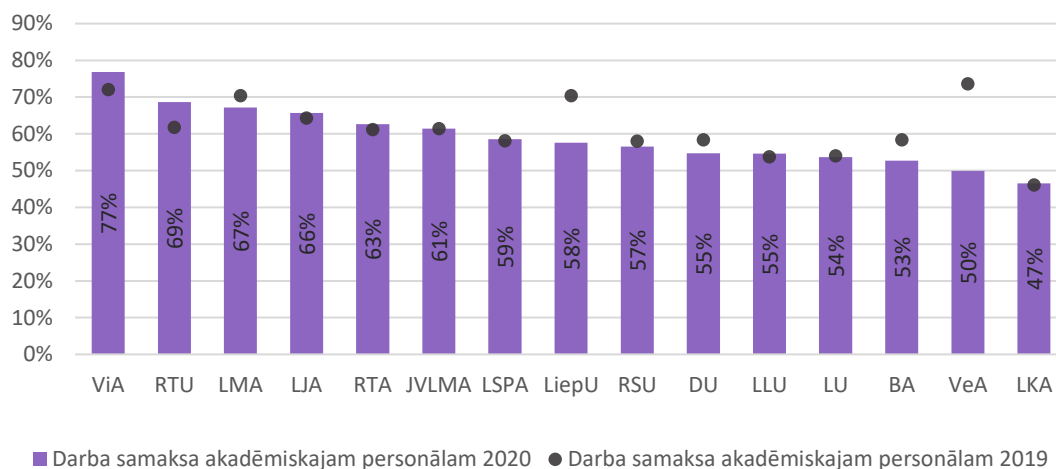
Valsts augstskolās valsts budžeta dotācija studijām un zinātniskajai darbībai veido 63% no kopējiem ienākumiem (neieskaitot ES struktūrfondu finansējumu 44%). Valsts budžeta dotācijas īpatsvars kopējos ienākumos būtiski variē starp augstākās izglītības iestādēm, tāpat gada griezumā krāsas izmaiņas var radīt ieņēmumi no ES struktūrfondiem u.c. ieņēmumi, kas nav regulāri. Tomēr kopējās tendences rāda, ka valsts budžeta dotācija veido būtiski lielu ienākumu daļu augstskolās ar mākslas un kultūras specializāciju (LMA, JVLMA, LKA) un augstskolās reģionos (RTA, LiepU, ViA). Mazākais valsts budžeta dotācijas īpatsvars ieņēmumu struktūrā ir BA, kur attiecīgi daudz lielāku daļu ienākumu veido ienākumi no studiju maksas (60%).

No augstskolu finansējuma zinātnei valsts budžeta dotācija (neskaitot ES struktūrfondus) veido 47%. Salīdzinot ar 2019. gadu 2020. gadā finansējums zinātnei augstskolās samazinājies par 706 tūkst. eiro. 77% no finansējuma zinātnei veido LU, RTU un LLU finansējums zinātniskajai darbībai. Privāto augstskolu finansējums zinātnei kopā veido vien 1% no zinātnes finansējuma augstskolās.

Viena no apjomīgākajām kategorijām augstskolu izdevumos ir darba samaksa, kas 2020. gadā veidoja 43% no augstskolu kopējiem izdevumiem (kopā ar darba devēja sociālās apdrošināšanas izmaksām- 55%).

Darba samaksas akadēmiskajam personālam īpatsvars kopējās izmaksās darba samaksai

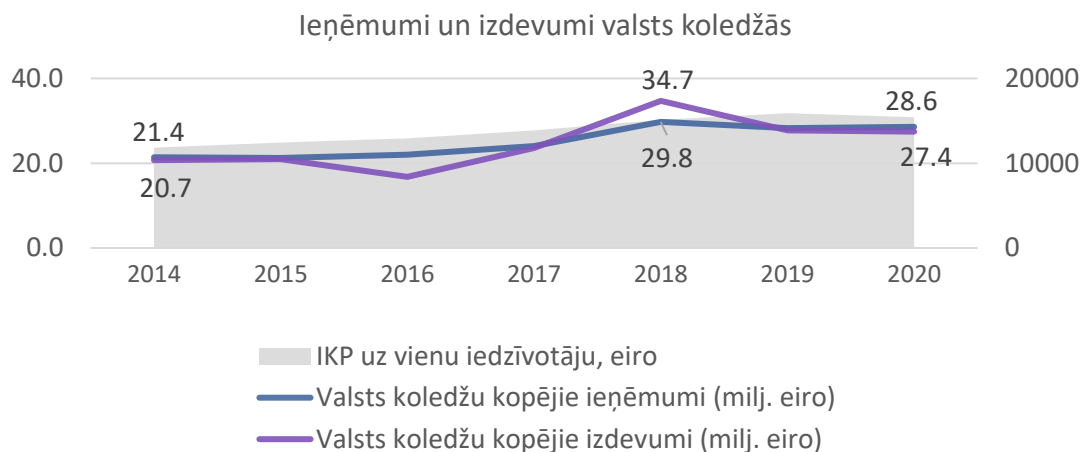
2020. gadā vidēji 59% no valsts augstskolu un 55% no privāto augstskolu izdevumiem darba samaksai veidoja akadēmiskā personāla darba samaksa. Salīdzinot ar 2019. gadu izdevumi akadēmiskā personāla atalgojumam valsts augstskolās pieauguši par 6% un privātajās augstskolās par 1%. Valsts augstskolās izmaksu pieaugums akadēmiskā personāla darba samaksai noticis līdz ar akadēmiskā personāla skaita pieaugumu. Salīdzinot ar 2019. gadu akadēmiskā personāla pamatdarbā skaits valsts augstskolās pieaudzis par 5%⁴.

KOLEDŽU FINANSĒJUMS 2020. GADĀ

2020. gadā koledžu kopējie ieņēmumi bija 35 milj. eiro, no kā 81% veido valsts koledžu un augstskolu aģentūru ieņēmumi un 19% citu fizisko juridisko personu dibināto koledžu ieņēmumi. Savukārt koledžu izdevumi bija 33 milj. eiro, no kā 83% valsts koledžu, bet 17% privāto koledžu izdevumi. Salīdzinot ar 2019. gadu valsts koledžu ienākumi palielinājušies, bet izdevumi samazinājušies. Privātajās koledžās samazinājušies gan ienākumi, gan izdevumi⁵.

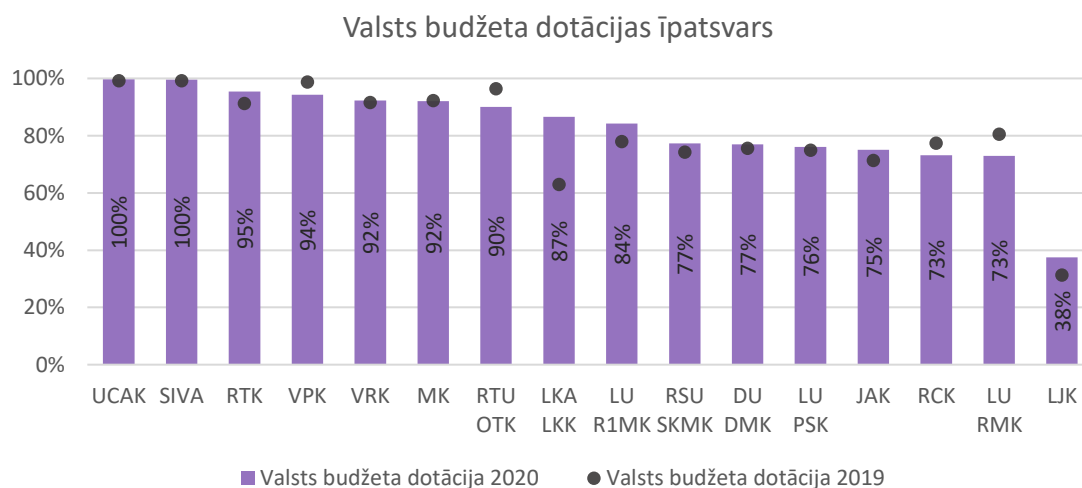
⁴ [Centrālās statistikas pārvaldes dati par akadēmisko personālu](#)

⁵ Datus par finansējumu 2020.gadā nav iesniegušas Vadības koledža un Viesnīcu biznesa koledža.

2020. gadā valsts koledžu un augstskolu aģentūru ieņēmumi bija 29 milj. eiro un izdevumi 27 milj. eiro. Ienākumu pieaugums valsts koledžās lielā mērā saistīts ar valsts budžeta dotācijas studijām pieaugumu, kas 2020. gadā bija par 3% lielāka nekā 2019. gadā, tajā skaitā par 8% pieaudzis tieši ES struktūrfondu finansējums studijām.

Lielākajā daļā valsts koledžu galvenais ienākumu avots ir valsts budžeta dotācijas, atsevišķās koledžās tas sasniedz 100%. Izņēmums ir LJK, kur galvenais ienākumu avots ir studiju maksa.

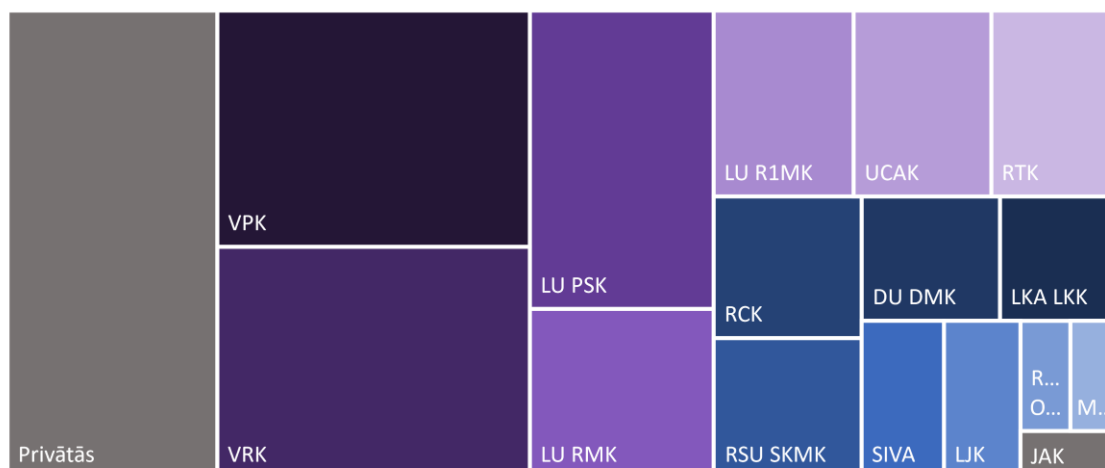

Līdzīgi kā augstskolās, arī koledžās ienākumi no studiju maksas ilgstoši palielinājās, tomēr valsts koledžās 2020. gadā ieņēmumi no studiju maksas attiecībā pret 2019. gadu samazinājušies par 15%, kas ir vērtējams kā straujš samazinājums. 2020.gadā studējošo skaits valsts koledžās samazinājies par 7%, kas ir straujākais studējošo skaita samazinājums valsts koledžās pēdējo 10 gadu laikā. Privātajās koledžās ieņēmumi no studiju maksas 2020. gadā attiecībā pret 2019. gadu samazinājušies par 12%, kaut gan studējošo skaits nedaudz palielinājies⁶.

2020. gadā tāpat kā 2019.gadā lielākie ienākumi un izdevumi no koledžām bijuši VPK un VRK, kam seko LU PSK, LU RMK un LU R1MK.

⁶ [Centrālās statistikas pārvaldes dati par studējošo skaitu](#)

Koledžu ienākumu proporcionālais apjoms

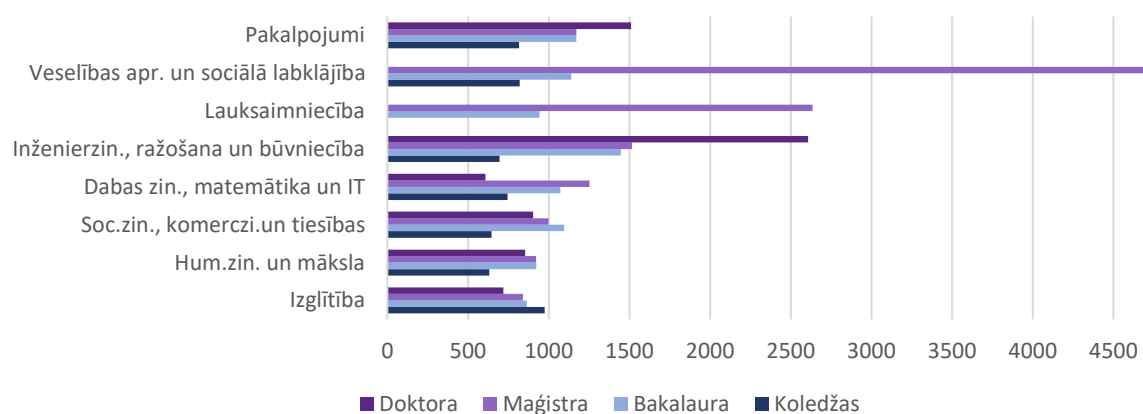

Valsts koledžās un valsts augstskolu aģentūrās 80% izdevumu veido darba samaksas un sociālās apdrošināšanas iemaksas summa, privātajās koledžās proporcija no izdevumiem, ko veido darba samaksas un sociālās apdrošināšanas iemaksas summa ir 32%. No izdevumiem darba samaksai valsts koledžās 36% un privātajās koledžās 40% veido darba samaksa akadēmiskajam personālam.

STUDIJU MAKSA

59% studējošo studē maksas studiju vietās. Starp valsts un citu juridisko un privāto personu dibinātām augstskolām nav krasas atšķirības piemērotajās studiju maksās, atšķirības pamatā redzamas starp dažādiem studiju līmeņiem un studiju programmu tematiskajām grupām.

Vidējā semestra maksa pilna laika studijās (eiro)

Starp studējošajiem, kuri 2020./2021. a.g. sākumā studē maksas studiju vietās, augstākā vidējā semestra maksa ir studiju programmu tematiskajā grupā “Veselības aprūpe un sociālā labklājība” studējošajiem. Salīdzinoši augstas semestra maksas ir arī tematiskajās grupās “Pakalpojumi”, “Lauksaimniecība” un “Inženierzinātnes, ražošana un būvniecība”. Savukārt zemākas studiju maksas vidēji ir koledžas līmeņa studiju programmām.

PĀRSKATA POSMĀ NOVĒROTĀS TENDENCES:

- 2020. gadā pirmo reizi šajā desmitgadē vērojams ienākumu kritums. Samazinājušies ienākumi, kas gūti no saimnieciskās darbības, kas vērtējamas kā Covid-19 izplatības ierobežošanas pasākumu ietekme;
- augstskolu lielākā izdevumu pozīcija ir darba samaksa, kas atbilst arī citu OECD valstu tendencēm;
- valsts augstskolās par 6% pieauguši izdevumi akadēmiskā personāla darba samaksai, bet arī par 5% pieaudzis akadēmiskā personāla skaits;
- trīs lielāko universitāšu- LU, RTU, RSU- studiju finansējums veido 56% no kopējā studiju finansējuma augstskolās un 77% no kopējā zinātnes finansējuma augstskolās;
- valsts koledžās, izņemot LJK, lielāko daļu no ienākumiem veido valsts budžeta dotācija;
- starp valsts augstskolām būtiski atšķiras valsts budžeta dotācijas un pašu ieņēmumu īpatsvars; augstskolām reģionos valsts budžeta finansējums veido būtisku daļu no ienākumiem, lielākajām universitātēm ienākumi ir diversificētāki.